

גליון
**מעיונא
דמלכא**

• **לג** •

שיעורי הקדמה ללימוד
תורת החסידות
מב"ק מהן אדמו"ר שליט"א

יו"ל ע"י
מכון 'שפה ברודה'
דחסידי קאסוב

כל הוצאות
עדיבת זהו"ל של הגליון

נתנדב ע"י

ידידינו הנכבד יקר שביקרים מאד נעלה, תורת ה' ממוש חייו והוגה בה
כחשיבה כאורה, מעשיר בני ישראל בתורתן של ראשונים בהאדרת ספרי
רבתינו הק' מוסדי דוד ודוד' איש האשכולות המוכתר בכל מעלה ותואר,
מפורסם לשם ולתהלה ברוב פעליו לתורה ולתעודה

האי גברא רבא דמריה סיעיה

הגאון הצדיק שמו מפאדים גזע קודש מחצבתו

כש"ת הרב יוסף דב לאנדא שליט"א

אב"ד ביהמ"ד "בית אברהם" ולאטשוב

בעיה"ת קרית יואל יצ"ו

לעילו נשמותיהם הטוהרים של

הרה"ג רבי נתן

ב"ד שלמה ז"ל
נלב"ע כ"ה שבט תשע"ג

וונגטו מרת חי' הנצא

בת ר' דוד הלוי ע"ה
נלב"ע ב' ניסן תשע"ז

הרה"ח מו"ה אברהם אליעזר

ב"ר טובי' ז"ל
נלב"ע ב"ז תמוז תשס"ו

וונגטו מרת חנה רחל

בת ר' מרדכי יהודה הכהן ע"ה
נלב"ע י"ג סיון תשע"ה

זכות הנפצת מעינותיו של אור שבעת הימים מרן הבעל שם הק' ותלמידיו ז"ע יגן בעדיו שיהווה רב נחת
דקדושה סבל יוצ"ח ושיתברך בכל מעשיו ידיו ויזכה עוד רבות בשנים לעבוד עבודתו בקודש מתוך
בריות נפא ונהודא מעליא מתוך שפע ברכה והצלחה בכל עסקיו, ומצא חן וחסד בעיני אלקים
ואנשים בכל הפצו מתוך עושר ואשר שלות הנפש והרחבת
הרעת כל ימי חייו

הר"מוד בגליון דהלו

יהיה לזכות רפואתו השלימה והמהירה של

מרן רבינו שרגא פייביש בן מלכה שליט"א

בתוך שאר דוולי ישראל

כל הזכויות שמורות

לקבלת הגליון מדי שבוע בשבוע

ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל toraskosov@gmail.com

נערך ונסדר ע"י:

ישר
Publishing & Production
718.484.2189

יסודות והקדמות ללימוד ספרי החסידות

שכינה הקדושה בתוכנו

תהלכות החיים ודרכי ההתגברות, על ידי
התבוננות שהשכינה שרויה באדם, ודביקות
בבחינת נשיקין באותיות התורה

**'מפיהם ומפי כתבם' - עיון ולימוד באותיות מחכימות
מדברי ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע**

ברחמי ה' עלינו, אזרנו חיל עד הנה, לפאר ולפרש בביאור נאה ומתקבל, את דרך עץ החיים, כיצד להביא לחיי המעשה את סוד עשר הספירות העליונות המהווים אבן בוחן וציון דרך לעבודת בוראנו בהאי עלמא, על פי דרכו של מרן ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע ואריות חבורתו, שהפשיטו את דברי האר"י הקדוש וגוריו, והבהיקו באורם את הדרך אשר ילכו בה רבבות אלפי ישראל, עד שיתפרסם הנהגה זו בעולם להביא לימות המשיח, כשבעטרה לראש הארנו מעט את ספירת הכתר - הוא ה'אין', שאין בה לבר אנוש שום השגה ותפיסה כלל, ומשם בארה ליתר הספירות המשתלשלים למטה עד ל'מידת המלכות' אשר רגליה יורדות מות עד עולם העשיה ששם אנו שרויים.

במאמר האחרון (מעיינא דמלכא גיליון לב) הרחבנו מעט, על השינוי המהותי בין ספרי החסידות הקדמונים לבין מאמרי החיזוק וספרי

הדרוש הנפוצים מאד בימינו, שעל אף שתועלתם של אלו האחרונים מרובה מאד לחזק ברכים כושלות וכל אדם מוצא בהם חפץ, מכל מקום הם דומים לתרופה משככת כאבים [Painkillers] שפעולתם רצויה ונצרכת, אך ככלות הכל אין בהם כדי לרפא את שורש הנגע, בשונה מספרי האמת והחסידות בפרט, שאף אם טעמו מר בתחילה ואין מבינים את תועלתם, שם דייקא יש ארוכת מרפא לנפש, כי על ידם משרשים את הרע ממקורו, ויכולים להתקרב אל ה'. והחוש מוכיח, שכפי מה שהוגים בספרים אלו ויורדים לעומקם, כך מסתלקים כל המארי דינים וחבילין דמעיקין, מפני שמתגלה לאדם, שהוא מקושר לעילא ונמצא תחת יד ה', ואם כן דאגה מנין.

השתא - במאמרים הבאים לקראתנו, נבקש לקיים 'למה היו הפסקות משמשות ליתן ריווח להתבונן' (ספרא ויקרא דבורא דנדבה פרשה א א ט), ולראות ב'תורה שבכתב' כיצד כל היסודות אותם ביארנו בחן 'בעל פה', כפי שהם חתומים וכתובים במילין סתימין של ה'בעל שם טוב הקדוש' וממשיכיו, ויהיו הדברים האלה על לבבנו, להשכיל בינה כיצד יש לשרש ולחפש במעיינא דמלכא – דבריו הקדושים עד מקורם ושורשם, כי עמוקים הם עד למאד, ואפס קצהו תראה וכולו לא תראה. וצא ולמד, ממשנתם של רבותינו אבות החסידות, שהאריכו וישבו לדייק כל קוצו של יו"ד מדבריו הקדושים כגלוי לכל לומד בספריהם, ובדרכם זו נלך אף אנו, לְפַתַּח ולהרחיב מקצת שבחו של תורתו, לראות עד היכן הדברים מגיעים, וכיצד יהי חלקינו עמהם.

זכה הם דברי ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע בנועם לשונו של גדול תלמידיו ה'תולדות יעקב יוסף' (פרשת אחרי מות), בהם נעסוק במאמר זה, מתוך תפלה לא-ל גומר, שיהיו נא אמרנו לרצון, להוסיף עליהם ציצים ופרחים, ולגלות את סוד עומקם על נכון:

"על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא" (תהלים לב ו), רצה לומר, כל הצטרפות שלו אשר מצא אותו מן כל הדפתקאות דעזו עליו (ע"פ קידושין לג), יתן לב להבין שהוא בשכינה (ראה סנהדרין מו). ולו נזדמן זה כדי שיתפלל עבור השכינה הנקרא 'זאת' (זוהר הקדוש ח"ג רצז). כמו ששמעתי ממורי גם כן, שהוא [השכינה] נקרא 'את' (תיקון"ז ת"י יט מא). לפי שהוא כלולה מן כ"ב אתון שהם מן אל"ף עד תי"ו (זוהר הקדוש ח"א טו), ויכוון לחבר עמה ז' ספירות שלה שנקרא בת שבע (שם ח"ג לז), הרי 'זאת'. גם יכוון לחבר מדרגה תחתונה שבמלכות הוא אות תי"ו עם ז' מדרגות שלה, אל אות אל"ף שהוא פלא" (שם קצג: תיקון"ז ת"י ע קלה).

מעלת נשמת ישראל קטן כגדול

בדעה הרווחת בימי קדם, נהוג היה לומר שישראל חלוקים לשני שבטים עיקרים: א. מחנה הצדיקים והישרים - אותם שזכו להבין ולהשכיל בתורה הקדושה ולהיות מיראי ה' וחושבי שמו, שעליהם נאמר (תהלים קמה יח) 'קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראו באמת'. ב. מחנה פשוטי העם - שלא שפר עליהם קרנם, שמאחר ומלאכתם עיקר ותורתם ארעי, דל כוחם לפעול נצורות כאותם הקדושים אשר רק ה' נגד עיניהם.

והיה העולם שמש עד שבא רבנו ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע (לשון המאור ושמש פרשת אמור) שדרש והתקין, שהסתכלות זו בשקר גדול יסודה, וגם לאיש הפשוט שבפשוטים יש כח וגבורה לפעול לטוב ולמוטב ולשנות סדרו של עולם - הקטנים כמו הגדולים, וזאת לפי שנשמת איש ישראל ממרום חוצבה מתחת לכסא הכבוד, ומצד זה לבד כבר ביכולתה לפעול נצורות, עוד מבלי כל תלות למעמדו בתורה. ובגילוי נעלה זה שיבואר בהרחבה ביריעה הפרוסה לפנינו, זכה להפיח רוח חיים ברבבות אלפי ישראל שעשו את עבודת ה' בקושי ובעבודת משא - מחמת שחשבו שאבדה תקוותם, שירגישו בני מלכים וישכילו להבין כי מעשיהם נוגעים במקום גבוה.

'כל הצטרכות שלו אשר מצא אותו מן כל הרפתקאות דעדו עליו, יתן לב להבין שהוא בשכינה'

סוד הדברים עליו העמיד ה'בעל שם טוב הקדוש' את שיטתו, הוא במה שהאיר לארץ ולדרים, שהאדם אינו שווה ערך לפי כוחות גופו הגשמי המוגבל, אלא על פי כח ה'נשמה שנתת בי טהורה' שאין קץ לגדולתה ורוממותה, ולכן יש בידו לנצח את יצרו ולעלות מעלה מעלה, כי אין דבר העומד בפני הנשמה.

להגדיל דעה ולבאר את חידוש זה שנתחדש בבית מדרשו של הבעש"ט, ננקוט משל ללמוד על הכלל ממצות התשובה, וממנו נקח להקיש וללמוד בשאר מצות. כי שאל נא לימים ראשונים, מדוע פגעה יד ה' באדם שכל מיני יסורים קשים ומרים יהיו מנת חלקו, ומה עליו לעשות כדי להסיר ממנו את חרון האף הגדול שבאה עליו. היתה תשובה סדורה וידועה, שבוודאי הזדמן לאיש זה חטא במחשבה דיבור או מעשה והכעיס בכך כלפי שמיא, ועל כן גלגלו עליו מלעילא שיקרה אותו כזאת, שיד ה' תהיה בו להומו ולאבדו, ועתה כדי להסיר מעליו חרון אף וכעס, זאת יעשה ויחיה, ישוב וימחל לו.

זרה ה'בעל שם טוב הקדוש' אור לישרים, כי דרך זו אינה העולה בית א-ל מתרתי לריעותא: א. העיסוק התמידי בה, הוא מחשבת האדם מה זאת עשה ה' לגופו ככה, ומה עליו לעשות כדי להקל את בשרו הדואב, והוא אינו נותן אל לבו לחשוב כלל אודות נשמתו הרוממה, שהיא תכלית הנרצה מכל עבודת העולם הזה, להגיע ל'שימו לב אל הנשמה'. ב. באופן זה, התשובה נעשית על פי רוב במרירות לב ובעצבות, מתוך התבוננות ברוע מצבו ובעשיית סיגופים וצומות להכנעת הגוף, ולא באלה בחר ה', כי 'מבשרך אל תתעלם'.

הבעש"ט עמוד ל, בוצינא דנהורא בסופו, בעל שם טוב עה"ת פרשת בא הערה יא): 'ליד אהובי אהוב נפשי הרב המאור הגדול נ"י, פאר הדור עמוד הימיני, המפורסם

ב. כקריינא דאגרתא, נביא את לשון הדברים שכתב ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע לתלמידו מרן בעל 'תולדות יעקב יוסף' זי"ע (הובא בשבחי

אלא זאת יעשה האדם וחי, שיתבונן בעת צר לו, שהרפתקי דעדו עליו לטב או לביש, אין שורשם מצד הגוף אלא מצד שכך נעשה עתה בשורש העליון בשמים, וכיון שנשמתו חבוקה ודבוקה בשורשה, לכך היא סובלת גם כן עד שצערה יוצא ומרחיק נדוד עד לגוף שהוא מלבוש הנשמה, כי הנשמות לעילא ולתתא הם חד. וזהו עומק מה שאמר רבי מאיר (סנהדרין מו.) 'בשעה שאדם מצטער, שכינה מה לשון אומרת: קלני מראשי, קלני מזרועי', שהצער הבא על האדם אינו גופני ומחמת שהאדם מצטער גם השכינה מצטערת, אלא אדרבה עיקר הצער הוא כאב השכינה, ובשעה שאדם מצטער, סימן הוא שהשכינה מנהמת עתה כיונה ואומרת 'קלני מראשי ומזרועי', והאדם שהוא בבחינת 'אדמה לעליון' הוא רק הוכחה לנעשה עתה במרום. ולכן עיקר המשאלה צריכה להיות, שיקל

בוקר בעת לימודו, ידיק עצמו בהאותיות בדביקות גמור לעבודת הא-ל יתברך שמו, ואז יומתקו הדינים בשורשן, ויקל מעליו הדינים, ומבשרך אל תתעלם חס ושלום להתענות יותר מהצורך, והחיוב אם שמוע תשמע רום מעלתו לקולי, יהיה אלהים עמך. ובוזה אקצר ואומר שלום מאדון השלום, ומנאי אוהב נפשו, דורש שלום טובתו כל הימים'.

ג. זהו לשון ה'בעל שם טוב הקדוש' ז"ע כפי שהובא בספר הקדוש 'גנזי יוסף' (הובא בדברים נחמדים שם, ובבעל שם טוב על התורה פרשת בראשית אות פח): 'ובהיות האדם בצער, ידע ויתבונן שהוא גלות השכינה, כי כל הרגשות של האדם, אינו אלא מצד החיות שלו, כי הגוף אינו בעל הרגשה מצד עצמו, רק מצד החיות, והחיות הוא

בחסידות, החכם השלם המופלא, עושה פלא, הנצמד בקרות לבבי, דבוק מאח לי, כבוד מורנו הרב רבי יוסף הכהן נ"י. הנה גלילת יד קדשו קבלתי, וראיתי ראייה אחת בשתי שורות העליונות, שרום מעלתו אומר כאילו מוכרח להתענות. ותרגז בטני מקול הקורא, והנני מוסיף בגזירת עירין ובצירוף קודשא בריך הוא ושכינתיה, לבל יכניס עצמו חס ושלום בזה, כי זה מעשה מרה שחורה ועצבות, ואין שכינה שורה לא מתוך עצבות רק מתוך שמחה של מצוה (ברכות לא.), וכאשר ידוע לרום מעלתו דברי שלמדתי כמה פעמים, והיו הדברים האלה על לבבו.

ועל דבר סעיפי מחשבות רום מעלתו המביאים אותו לזה, איעצך ויהי אלהים עמך גבור החיל, בכל

על צער השכינה וממילא יוטב גם לגופו הגשמי שכל מעשיה נגזרים ונפעלים מחיות השכינה הקדושה שנשמות בני ישראל לקוחים משם.

ובהסתכלות זו יש תרתי לטיבותא: א. הגוף העכור אינו הדבר עליו עומד כל הבנין, אלא הכל הולך וסובב סביב לכח הנשמה, וברור ונהיר שעיקר הצער הוא צער הנשמה, וצערא דגופא הוא צערא דממילא שבא לרמזו על הצער שיש בשכינה. ב. ועוד זאת יתירה, שהתקרבות האדם לקונו אינה על ידי הלקאות וסיגופים המביאים עמם עצבות ועצלות, אלא מתוך אהבה וטוב לבב, ובידיעה שכשישוב מעוונותיו יוקל לשכינה השרויה בצער מכובד עוונות ישראל^ד.

בדרבו זו מפרש הבעש"ט בכפתור ופרח את הכתוב (תהלים לב ו) **'על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא'**, ד'בעת מצוא' כש'מוצא' את האדם צרות רבות ורעות, אל לו לחשוב כיצד להקל מעליו את כאבו הגשמי, אלא **'יתפלל'** באופן של **'על זאת'** דהיינו, על השכינה הקרויה **'זאת'** [כדלהלן] שהיא זו המצטערת עתה, לפי ששורש מה שנסבב על

ה' ונרפא הושיענו ונושעה כי תהילתנו אתה', בשונה מלשון הפסוק (ירמיה יז יד) שם נאמר בלשון יחיד 'רפאני ה' וארפא הושיעני ואושעה כי תהלתי אתה', שבנפול על האדם חולי וצער, עליו לגשת ולהתפלל בידיעה שכביכול ה' בעצמו חולה ובצער, ודבר זה גרם שהוא גם כן נפל למשכב, ולזה מתפלל בלשון רבים' 'רפאנו ה' ונרפא', שגם לשכינה תהיה רפואה שלמה, ועל ידי הרפואה יתקיים 'כי תהילתנו אתה', שיתגדל ויתקדש שמה רבה, והשכינה תפסיק מליילל 'קלני מראשי קלני מזרועי'.

חלק אלהות, כי הנשמה חלק אלוה ממעל, אם כן צער הרגשה הוא גלות השכינה וזהו שאמרו (סנהדרין מו.) **כשאדם מצטער שכינה מה אומרת קלני מראשי' וכו'.**

ודרוש נא ללשון ה'תולדות יעקב יוסף' (פרשת בשלה) המבשר אומר: **'איש חכם ומשכיל יתן לב להבין, כי צער שיש לאדם הוא צער השכינה, כמו שאמרו בסנהדרין (מו.) קלני מראשי וכו', ואז יתפלל על צער השכינה וממילא יעבור הצער מהאדם'.**

ד. ביסוד האמור יש בידנו לפרש, מה שמתפללים ואומרים 'רפאנו

האדם הוא ממקור ישראל - השכינה הקדושה החבויה בנשמת חיים אשר בקרבו, ולא יעתיר עבור הצטרפויותיו הגשמיים והגופניים שהם אינם רק יסורים הנגזרים מן הצער שיש בשורש הדבר.

לא נודמן זה אלא כדי שיתפלל על השכינה שהוא כלולה מן כ"ב אתוון' - השתלשלות השכינה באותיות התורה

על מנת להבין את המשך עומק דברי ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע והוראתו, שעיקר בקשת האדם צריכה להיות 'עבור השכינה הנקראת זאת, שהוא כלולה מן כ"ב אתוון', עלינו לגשת אל התיבה, לאחד מן היסודות הגדולים שהניח אותו צדיק למשמרת הנקרא 'סוד האותיות"', ומחמת שכבר הורחב נושא זה בעבר, נציגה נא רק את ראשי הדברים הנצרכים לעניינינו.

תורתנו הקדושה פותחת במקרא שכתוב (בראשית א א) 'בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ', שמקדם ומאז ברא ה' את

להבין מתוך האותיות ממש אפילו עתידות. ולכן נקראת התורה 'מאירת עינים' (תהלים יט ט) שמאירים עיני המתדבק בה בקדושה ובטהרה כמו האותיות של אורים ותומים. ומילדותי מיום שהכרתי בדביקות האהבה עם מורי הרב מורנו הרב רבי ישראל תנצב"ה הנ"ל, ידעתי נאמנה שזה היו הנהגותיו בקדושה ובטהרה ברוב חסידות ופרישות וחכמתו, צדיק באמונתו יחיה, דמטמרין גלין ליה, כבוד ה' הסתר דבר'.

ו. ראה בספרנו 'מעיינא דמלכא' (מעמ') קעו ולהלן).

ה. כדברי הרה"ק רבי מאיר מרגליות זי"ע בעל ה'מאיר נתיבים' (סוד יכין ובעז פרק ב): 'כאשר הזהירו אותי לזה מורי הגדולים בתורה ובחסידות, ובתוכם ידידי הרב החסיד מופת הדור מורנו הרב רבי ישראל בעל שם טוב זצלה"ה כוונה רצויה בלימוד לשמה, לדבק את עצמו בקדושה וטהרה עם האותיות בכח ופועל בדיבור ובמחשבה, לקשר חלק: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה, בקדושת גר מצוה ותורה אור אותיות המחכימות, ומשפיעים שפע אורות וחיות אמיתיות נצחיות. וכשזוכה להבין ולהתדבק בהאותיות הקדושים, וכל

השמים ושמי השמים הארץ וכל אשר בהם. רבותינו בגמרא (חגיגה יב.) עומדים על כך, שתיבות 'את' שבפסוק זה מיותרות לכאורה, שכן די היה לומר 'בראשית ברא אלהים שמים וארץ' מבלי להרחיב בשפת יתר. בא מרן ה'בעל שם טוב הקדוש' והאיר בפי כל הנשמה, דקושיא מעיקרא ליתא, שכן תיבות אלו אינם 'את' לרבות כבכל מקום, אלא 'את' ללמד כיצד אכן נעשתה מלאכה זו של בריאת שמים וארץ, ובא הכתוב לומר, ש'בראשית ברא אלהים שמים וארץ', ואם תתמה, כיצד יכל ה' לרדת ממקומו הרם לנטוע שמים ולייסד ארץ. משיב הכתוב 'את', היינו, בכח השתלשלות ה'את' הם הכ"ב אותיות התורה מאל"ף עד תי"ו, שה' ירד כביכול מאות אל"ף העליונה הנמצאת עמו בסוד 'אנכי הוי"ה אלהיך' (שמות כ ב), עד לרגל התי"ו הרמוזה בתי"ו האחרונה שבספירת 'מלכות', שהיא תכלית יצירת העולם הזה, שיהיה ה' למלך על כל 'הארץ' גם כן, וכך ברא בחכמה את כל הבריאה בכלל ובפרט, שהכל השתלשל ונפעל על פי האותיות! וחובת האדם בעולמו להחיותם ולהעלותם עד לשורשם העליון בכח אמירת האותיות במוצא פיו". וכה הם דברי המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע בענין זה: 'כי הנה ידוע בספרי המקובלים, כי ראשית הכל נאצלו האותיות, ואחר כך באותיות ברא הקב"ה כל העולמות, וזה סוד 'בראשית ברא אלהים א"ת' (בראשית א א), פירוש, האותיות מאל"ף עד תי"ו'.

נמצינו למדים, כי 'השכינה הקדושה כלולה מן כ"ב אתוון', שהרי הכח האלוקי ה'שוכן' בכל פרט ופרט שבבריאה, השתלשל מלעילא בצורת כ"ב אתוון דאורייתא - וכאמור.

וכשהאדם זוכה לחיות חיי נשמה, ויודע שכל הסובב אותו נעשה על פי השכינה הקדושה השוכנת בו ובכל פרט בבריאה, והוא

ה. ולזה סדר האותיות בהיפוך - תשר"ק, הם סוד הגאולה כמו שכתוב (זכריה י ח) 'אשרק"ה להם ואקבצם כי פדיתים' (ראה טור או"ח סי' רפו ובבית יוסף שם ועוד), לפי שהגאולה

ז. זה לשון האר"י הקדוש ב'לקוטי תורה' (איוב יט כו): 'דע, כי אין לך גוף ונפש ורוח שלא נבראו על ידי כ"ב אותיות התורה, וכל אחד מאלו הנ"ל יש להם כ"ב אותיות בעצמן'.

נדבק לאותיות הקדושות שהם עצם מעצמיו של הקב"ה, נַעֲשֶׂה פּיו כְּכֹלִי שֶׁרַת מִמֶּשׁ (אור החיים במדבר כו כג) וביכולתו לעשות פלאות, ליטוע שמים ולייסד ארץ ממש.

צא ולמד, עד היכן פועל האדם במוצא פיו, מהתבוננות פורתא במה ששפתינו עוז מרננות דבר יום ביומו בפסוקי דזמרה 'הללוהו את ה' מן השמים הללוהו במרומים, הללוהו כל מלאכיו הללוהו כל צבאיו וכו' (תהלים פרק קמח), שבו האדם קורא ומצוה לצבא השמים, לשמש ולירח ולמלאכי מרום יהודות ולהלל לה'. ורעדה אחזני לומר כן, מניין לו לאדם השפל, את העזות והגאווה לצוות למעשה ידיו של הקב"ה שעומדים תמיד לפני המלך ואינם מסיחים דעת מכבוד ה' אף רגע אחד, לבוא ולשבח את בוראם, כשלב יודע מרת נפשו, שאדם אין לעבוד את ה' בדרגה עילאה זו. אלא הוא אשר דברנו, שלפי שכח האדם אינו זה הגשמי שעיינו רואות אלא החלק שלו-ה שבקרבו, על כן כוחו בפיו באמצעות אתוון דאורייתא לצוות ל'שמים ולשמי השמים' שהם גם כן רוחניים, שיתקרבו קדם מלכא ויהללוהו. והוא אשר כתבו ספרי האמת (ליקוטי מוהר"ן קמא תורה רלב) 'בשעה שאומר 'הללו את ה' מן השמים וכו' הללוהו כל מלאכיו הללוהו כל צבאיו וכו', אזי האדם קורא לכולם, ומצוה לכולם שיהללו את ה', ולכן, 'ראוי לאדם להתעורר לתפלה בכוונת הלב, מאחר שבתפלתו קורא לכל העולמות להללו ולשבחו יתברך', שלפי שכוחו של איש ישראל הוא בנשמתו, לכן רב כוחו במוצא פיו להוציא כאור תעלומה את האות שבכל פרט בבריאה, ולבקש מהם להלל את ה' כאדון המצווה את עבדיו מה לעשות ולפעול.

'אל תקרי אבניה אלא בונה' - כח הצדיקים לשנות את טבע העולם במוצא פיהם

עוד נוכל להגדיל את כח הדיבור שיש לאדם במו פיו, ממה שאמרו בגמרא (תענית ד): 'כתיב (דברים ח ט) 'ארץ אשר אבניה ברזל', אל תקרי 'אבניה' אלא 'בונה'". ונאמר, דהנה פליאה נשגבה עד היום הזה

ואין פותר אותה, כיצד יִכְלוּ בוני הבית להרים אבנים שלימות ורחבות כפי שעיננו רואות באבני הכותל, ולהוציאם ממחצב ההר עד למקומם בחומה, והרי באותם ימים לא היו עדיין כלים כיצד לחלץ אבן ממקומה ולהעבירה למקום אחר וכל כיוצא בזה. אמנם על פי הנתבאר יונח לנו, כי אכן כן, בוני המלאכה לא הרימו את האבנים בזרוע ידם ובכח טבעי, אלא בבחינת 'אל תקרי אבניה אלא בניה', בכח האותיות שנקרא אבנים (ראה זוהר הקדוש ח"ג רמז), שמתוך שידעו (ראה רש"י תענית שם ד"ה בניה ש'בניה' אלו תלמידי חכמים) שרוח ה' דבר בם, ופעלו כסדר להאיר את סוד האותיות שבבריאה, לזאת היה בכוחם לחצוב עמודים ואבנים ולהסיעם למרחקים, ולבנות חומות מגדלים לפאר ולרומם את בית אלהינו אף שהדבר נגד טבעו של עולם, כי נשמתם הבוערת גברה על כל מעצור גשמי ולא היה מה שיכל לעמוד להם לרועץ במלאכתם.

החיבור עם השכינה בבחינת נשיקין

ברם כגון דא צריכים אנו למודעי, שאם אכן גדול כוחו של כל יחיד ויחיד באמרי פיו מכח נשמתו החקוקה בו, מאי טעמא עיננו רואות שאין הכל שווים לטובה בזה, ורק בחירי ישראל הגדולים, הם שזוכים ל'ויגזור אומר ויקם' (איוב כב כח) שפיהם עושה נפלאות וככל היוצא מפיו יעשה^ט, מה שלכאורה סותר את האמור בדברנו שכל ישראל יש להם חלק.

האיש ההוא לא יעשה דבריו חולין, כי כל דבריו אשר ידבר אפילו שיחתו חולין, יהיה לו קיום והעמדה, וכאשר יגזור כן יקום. 'ככל היוצא מפיו יעשה', דהיינו, כפי שיאמר בפיו למשל לאחד בנים ולאחד חיים או מזוני, יעשה המלך ברוך הוא בסוד 'ותגזור אומר ויקם' וגו' (איוב כב כח).

בא תבוא בעת שיעלו וידבקו לשמים את האותיות הנמוכות, עד שיתעלו ויהיו שווים להיות כמו האל"ף הראשונה של 'אנכי ה' אלהיך' לעת ביאת גואל צדק.

ט. כמובא ב'עבודת ישראל' (פרשת מטות): 'לא יחל דברו' (במדבר ל ג),

על זאת נאמר, כי עדיין כנים דברנו שכח רוחני זה מסור לכל אשר נשמת רוח חיים באפיו, אך כדי להגיע לשלימות הנרצה בה, צריך להתקשר אל החלק אלוה-ממעל בחיבור שאינו ניתק, היינו, שלא לחתוך בשפתיו את התיבות ולבו רחוק ממנו, אלא לקיים את שדרשו רבותינו 'בא אתה וכו' אל התיבה' (בראשית ז א), לקשר את עצמו בדביקות עילאה בפנימיות אלוקות ית' שיש בתיבות האותיות, וכפי מה שזוכים להתדבק באותיות הבריאה, כך זוכים שאור האותיות יפיץ זיוו למרחוק ופועלים גדולות, כי בעצם יוצא שמתקשרים בשכינה הקדושה החבויה שם.

דביקות זו בשכינה הקדושה השרויה באותיות, היא מה שנקרא בכתבי הקודש 'נשיקין', שכשם שנשיקת הפה הוא החיבור הגדול ביותר להוכחת אהבה, שהאדם תופס את גוף האחר ומקרבו אליו, לומר שהוא אוהבו ורוצה בו כבשרו ממש^א, כך גם הדביקות באותיות צריכה

יא. הבט נא לדברי ה'זוהר הקדוש' (ח"ב קכד): 'רבי יצחק פתח (שיר השירים א ב) 'ישקני מנשיקות פיהו' וגו', אמרה כנסת ישראל 'ישקני מנשיקות פיהו', מאי טעמא 'ישקני' יאהבני מבעי ליה אמאי 'ישקני'. אלא הכי תנינן, מאי 'נשיקות' אדבקותא דרוחא ברוחא, דבגיני כך נשיקה בפה, דהא פומא אפקותא ומקורא דרוחא הוא, ועל דא נשיקין בפומא בחביבותא, ודבקין רוחא ברוחא דלא מתפרשן דא מן דא וכו'. ועל דא אמרה כנסת ישראל 'ישקני מנשיקות פיהו לאדבקא רוחא ברוחא דלא יתפריש דא מן דא'.

וזה לשון האלשיך הקדוש' (שיר השירים א ב): 'נשים פנינו אל מהות

וב'שפת אמת' (פרשת מטות שנת תרל"ד): 'וכפי מה שהאדם שומר פיו, כן זוכה שכל היוצא מפיו יעשה, שיועיל לו הקבלה והתפלה בפיו שיהיה כן'.

י. ראה ב'קדושת לוי' (פרשת נח): 'קנינים תעשה את התיבה (בראשית ו יד), 'קנינים' לשון 'קן ציפור' (דברים כב ו), לשון דירה, כלומר שתהיה מדובק ומקושר בתוך התיבה, היינו הדיבור, כאשר תדבר בעבודת הבורא יתברך בתורה ובתפילה'.

וב'שפת אמת' (פרשת נח שנת תרל"ה): 'איתא בספרים, כי תיבה שניצל בה נח, היא כל תיבה ותיבה שבתורה ותפלה, ושצריך אדם לבטל עצמו אל התיבה שמוציא בפיו'.

להיות באופן שישיכיל האדם להתבטל לחלק האותיות שבבריאה, עד שלא יתאוה לדבר כי אם להיות חד בחד עם השי"ת, וכפי שכותב ה'תולדות' (פרשת שלח): **'יש לימוד לשמה בלי שום תועלת והנאה, לדבק את עצמו באותיות התורה והתפילה, ופנימיותיו לדבק בתוך פנימיות התורה והתפילה שהוא הנשמה של האותיות, ונקרא סוד 'נשיקין, 'ישקני מנשיקות פיהו' (שיר השירים א ב), לדבק רוחא ברוחא ונשמה בנשמה', ויזכה האדם למעין דמעין מהשגת ישראל בעת מתן תורה, שהיו דבוקים בתורה ובנותנה והתקיים בהם 'ישקני מנשיקות פיהו' (שיר השירים א ב), שפירחה נשמתם ממש מרוב תשוקה וגעגועים (שבת פו:), כי גדלה אהבתם עד מאד (אלשיך הקדוש שיר השירים שם).**

וכשזוכה אדם להיות מחובר לפנימיות כנישוק הבא מרוב אהבה, אזי גם ה' מנשקו כמים פנים אל פנים, ואז, כשם שבנשיקת האם לבנה, נפעל בבו כח רב לגדל ולעמוד איתן במהמורות חייו, שבבוא עליו זמן קשה, צפה ועולה אצלו אותה נשיקת אהבה של אמו, ומתוסף בו כח להתחזק נגד הקושי, בידיעה שיש מי שאוהב אותו וחפץ בהצלחתו, כן הדבר גם בנמשלו הרוחני ביננו לבין השי"ת, שאותה נשיקת אהבה שה' נותן לבנו אשר אהבו, נוסכת בו באדם עוז וגבורה לבטל מעליו כל רע, ביודעו כי יש מי שאוהבו יותר מכל בנשיקין דחיבה.

וזה כל עיקר עבודתנו בהאי עלמא, לגלות בכח נשמתנו, שיש אלהים בארץ שהשתלשל על ידי כ"ב האותיות, ולהתקשר אליו בבחינת

המורה בעמק אהבתו את בן בריתו בשתים יתחתן בו, ויראהו שני אלו קשרים אשר יתקשר ויתחבר בו, להורות על הגופני יחבק לו, ועל הנפשיי ינשק לו, להורות כי נפשו קשורה בנפשו, כי הלא הפה יתייחס אל הנפש, כאשר תרגם אונקלוס בחכמתו 'ויהי האדם לנפש חיה' (בראשית ב ז), לרוח ממללא'.

נשיקה וענינה, והן היא כל פרי גודל אהבת רעים אהובים כאשר נפלאות אהבתם, ואב את בן ירצה ונפשו קשורה בנפשו, ישקהו מנשיקות פיהו וכו'. שתים הנה מיני ההתחברות וההתקשרות זו למעלה מזו, האחת תתייחס אל החומר, ולמעלה הימנה המתייחס אל הנפש, והוא הגדול המפליש באיכות תוכיותם. ולכן

'נשיקין'. ומכל מקום גם מי שלא זכה עדיין שכל ימיו הם בדביקות 'נשיקין', והוא רצוא ושוב בעבודתו, תִּיבְתוּ תורה לקרוא את 'שמע' על כל פנים פעמיים באהבה, כדי שלכל הפחות בהאי שעתא יזכה לבטל את עצמו מכל וכל לפני ה' ולזכות ל'נשיקין' (פע"ח שער קריאת שמע פכ"ז, ברית כהונת עולם מאמר יחוד שם שמים פ"ב, בת עין פרשת מקץ), עד שה' יעיד ויאמר עליו 'אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, שנאמר 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד' (דברים ו ז), ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, שנאמר (דברי הימים א' יז כא) 'ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ' (ברכות ו.) ומכח קבלת עול מלכות שמים זו יצליח להתנהג באופן זה גם במשך היום כולו.

'זיכוון לחבר עמה ז' ספירות שלה, שנקרא בת שבע' - בת שבע בינוי לשכינה

אחרי הודיע אותנו שהאדם נפעל על פי נשמתו, ועל חובת הזכות לקיים 'ולדבקה בו' (דברים יא כב) לגלות את שורש האותיות שיש בכל דבר בבריאה בנשיקין של אהבה, שוב נשוב לדברי ה'בעל שם טוב הקדוש' ז"ע שהוסיף לאמר, שלבד מה שהאדם צריך לידע שהקורה אותו נסבב מצער השכינה הרמוזה בכ"ב אתון דאורייתא ולהתפלל בעדה, עליו לראות גם כן 'לחבר עמה ז' ספירות שלה שנקרא בת שבע'. ולביאור הענין עלינו להרחיב מעט מפי ספרים וסופרים במושג הרים 'בת שבע', על מנת לקרב את הדברים אל שכלנו הדל.

בנביא מסופר (שמואל ב' פרק ז) שדוד המלך השתוקק לבנות בית לה' ונשא קל וחומר בעצמו שכן הוא בדין, וכדבריו הנלהבים אל נתן הנביא: 'ראה נא, אנכי יושב בבית ארזים וארון האלהים יושב בתוך היריעה' (שם פסוק ב). ברם, המפורסמות אין צריכים אריכות, שהקב"ה עצרו מלבנות לו בית, ושלה ביד נביאו לו 'כי ימלאו ימך ושכבת את אבותיך והקימותי את זרעך אחריו אשר יצא ממעיך והכינותי את ממלכתו, הוא יבנה בית לשמי וכוננתי את כסא ממלכתו עד עולם' (שם פסוקים יב-יג). מעט לאחר מכן, מובא בנביא (שם פרק יא) מעשה בת שבע, כיצד נשא

דוד את בת שבע אם שלמה - שהוא זה שהשלים את דבר ה' של 'הוא יבנה בית לשמי'.

וַיֹּאמֶר לפרש, כי בכל הימים מאז כניסת ישראל לארצם עד ימי דוד, היה המקום שעליו נאמר (דברים יב ה) 'כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו מאחד שבטיך לשום את שמו שם', מוסתר וחבוי מעיני כל ישראל, ואיש לא ידע היכן איווה ה' מושב לו, כי על מנת למצוא את שורש ה' שבהאי עלמא, היה מן ההכרח לקיים שפיל לסיפא דקרא 'לשכנו תדרשו ובאת שמה', **לדרוש** ולבקש את המקום בכל לב ונפש, ולפי שציון אין דורש לה, שלא היה מי שדרש וביקש לדעת עד לעומק איה מקום כבוד ה' להעריצו, לזאת עמד המשכן שנים רבות במשכן שילה ובגלגל ובנוב וגבעון, והיה הבית מכוסה ומוצנע. עד שבא דוד המלך יחד עם שמואל הרמתי, ובכוחו הגדול שחיפש וביקש בכל מצבי חייו 'עד אבוא אל מקדשי א-ל' (תהלים עג יז), והיכן שהלך - 'אם אבוא באוהל ביתי, אם אעלה על ערש יצועי, אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה, בכולם - הלך ושירש חיפש ומצא 'מקום לה' משכנות לאביר יעקב^י, לפיכך זכה להאיר ארץ מכבודו ית', ולמצוא את שורש

להשראות אלהות, שיגיע אליו יתברך צד הנאה מפרטי התענוגים, שלא נבראו לתוהו ולהבל, ונתפשטו אורות בהירים ורמים, ממקום קדוש יהלכו, ונתלבשו במדרגות התחתונים והנמוכים, כי אם שיקחו מהם רמיזא דחכמתא, להשיג במושכלות מקום שורשם, ומקורם של תענוגים אלו, אשר בודאי לכולם יש להם מקום מוצא, בחכמה עליונה, וככה נתפשטו להנבראים'.

וראה עוד בספר הקדוש 'אמרי אמת' (פרשת בחוקתי שנת תרצ"ב): "חשבת

יב. על פי מה שכתב בספר הקדוש 'אור המאיר' (פרשת בלק): 'וכמו שמצינו בנעים זמירות דוד המלך ע"ה (תהלים קלב ג-ה) 'נשבע לה' וכו' לאביר יעקב אם אבוא באהל ביתי, שזה אחת מהנה תענוגות בני אדם. 'אם אעלה על ערש יצועי' - שזה גם כן תענוג. 'אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה', מונה והולך פרטי תענוגי בני אדם, שבלתי אפשרי זולתם, גם מזה מנעתי את עצמי, לבלתי עשותם 'עד אמצא תחלה מקום לה", כלומר, גם באלו המדרגות, צריך להמציא מקום

הקדושה שבארץ – המקום אשר בחר ה' שלא היה מגולה עד אזי (זבחים נד:). ומכל מקום צמאה נפשו שלא רק הוא יהיה בדרגה זו, אלא למען דעת כל עמי הארץ כי ה' הוא האלהים אין עוד, לכך ביקש לבנות את בית המקדש עבור כלליות העולם, שיראו ויבינו גם הם כי יש מנהיג לבריאה

כשראה ה' את משאלתו ורצונותיו הפנים לשכלל היכלא בגוויה, צוה לומר לו: 'האתה תבנה לי בית לשבתי', וחלילה לא רצה ה' להקניטו בדברים ולדחות את פועל ידיו, אלא אדרבה בציווי זה ביקש לגדלו ולרוממו בְּאִמּוֹר אליו, כי תכלית הנרצה לבנות בית המקדש הוא שיהא מקום אשר שם נגלה האלהים, ומשם ישאבו רוח הקודש כי ה' מושל בכל הארץ, ומשום כך דייקא, לפי שלבו שלם עם אלהיו, הרי שהוא אינו צריך כלל לבנות בית אבנים לה', כי הוא עצמו היכל ה' הואי.

מקום בית המקדש. וכעין זה כתב גם המאירי בפירושו לתהלים שם.

וכך עולה גם מדברי המדרש (תהלים ד ב): **'שלושה דברים היה דוד מצטער עליהם, והרחיב לו הקב"ה. אחת - על בית המקדש, וכן הוא אומר 'זכור ה' לדוד את כל ענותו'** (תהלים קלב א). **והרחיב לו הקב"ה, ומצא את המקום, שנאמר (דברי הימים א' כב א) 'ויאמר דוד זה הוא בית ה' האלהים.'**

יד. על פי דברי ה'תפארת שלמה' (מועדים הקדמה ד"ה במס' שבת): **'ויהי עם לבב דוד אבי לבנות בית'** (מלכים א' ח יז), **הפירוש הוא, כי שלמה המלך ע"ה התנצל בזה לפני בני ישראל, שבחיי דוד אביו, לא היו צריכין כלל לבנות בית המקדש, על כי הוא היה מקדש ומטהר כל גופו ואיבריו והיו**

דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך' (תהלים קיט נט), היינו, שנעשה מכל הדרכים תורה, כתיב (תהלים קלב א-ה) **'זכור ה' לדוד וגו' אשר נשבע לה' נדר לאביר יעקב אם אבוא באהל ביתי אם אעלה על ערש יצועי אם אתן שנת לעיני וגו' עד אמצא מקום לה', 'אם', 'אם', 'אם', אפילו כשנמצאים בבית על הערש וישנים, צריך להביא הכל רק לידי מציאת מקום לה'.**

יג. עיין עוד לרד"ק בפירושו לתהלים (קלב א): **'אמר דוד זה המזמור, בשעה שבנה המזבח בגורן ארונה היבوسی על פי גד הנביא, והעלה עליו עולות ושלמים, וקרא אל ה', ויענהו באש מן השמים, ואמר: 'זה הוא בית ה' האלהים, וזה מזבח לעולה לישראל'. ועד אותו היום לא נודע**

והוא שאמר דוד בתהילותיו (תהלים עח ב) 'ויטוש משכן שילה אהל שֶׁכַּן באדם', שהקב"ה 'נטש את משכן שילה', ו'שֶׁכַּן' את מקדשו ב'אדם' – בדוד המלך, שניתנו לו שבעים שנותיו של דוד המלך (תיקו"ז תי' ע קלח:), שבו עצמו תהיה קדושת המקדש.

מתוך כך נבין מדוע סמכו את פרשת נישואי בת שבע לרצון דוד לבנות את הבית, כי בת שבע הוא רמז לשכינה הקדושה הכלולה מז' מידות (זוהר הקדוש ח"ג לז), ורצו ללמד, שלפי ש'דוד דאיהו שביעאה דאבהן, אחיד בה בהאי בת שבע דאיהי ממלכה [השכינה], ולא שביק לה לעלמין' (שם שב), אשר על כן, הוא עצמו לא היה נזקק כלל לבית המקדש, וגם כשהוצרכו לבנותו, לא נמסר כח זה אלא ביד בנו, שהוא זה שהיה בכוחו לבנות את בית המקדש ולהוריד את השכינה לתחתונים מכח ברא כרעא דאבוה.

והביטה נפלאות למה שכתב האר"י הקדוש (ספר החזיונות ח"ב אות כא) שגם בנין בית שני נבנה מכוחו של דוד המלך, שכן נחמיה בן חכליה מבוני בית שני, היה גלגול מבנו של דוד ממעשה דבת שבע שמת בחיי דוד אביו¹. והכל עולה למקום אחד, שדוד המלך הוא זה שבנה בפועל

טו. ראה לדברי האור החיים הקדוש' (בראשית א א אופן ח): 'וכל מי שיש בו יראת שמים, הוא משכן השכינה כאומרו (תהלים עח ס) 'אהל שֶׁכַּן באדם'. וכן הוא בפירוש 'תהילות ה'" לבעל ה'שבט מוסר' זי"ע בתהלים שם.

טז. וזה לשונו שם: 'ליל שני של ראש השנה, חלמתי עם מורי ז"ל, שהיה אומר לי: ידעת למה היה מצטער כל כך דוד המלך ע"ה על הבן האחד שנולד לו מן בת שבע ומת (ראה שמואל ב' פרק יב). אמרתי לו: איני יודע. אמר לי: דע, כי זה הבן

כבחינת בית המקדש וכליו. וזהו 'ויהי עם לבב דוד אבי לבנות בית', היינו, שהבית המקדש היה בלבבו. וזה פירוש 'ויאמר ה' יען אשר היה עם לבבך הטיבות כי היה עם לבבך' (שם פסוק יח), פירוש, יען אשר אתה כן במעלה יתירה שכח הבית המקדש הוא 'עם לבבך' יותר טוב לפני מבנין אשר יבנה שלמה בנך. ולכן כתיב להלן (שם פסוק יט) 'בנך אשר יהיה תחתך הוא יבנה הבית', פירוש, שהוא לא ישיג מעלתך הגדולה, לכן הוא צריך לבנות הבית'. עיין שם עוד.

את בית המקדש בקירות לבו, מכח השתוקקותו למצוא את המקום אשר בחר ה', ולכן היה נשוי לבת שבע – היא השכינה הקדושה בחיבור אהבה לרמז על דרגתו בדיבוק אל השכינה, ובניו אחריו רק הוציאו את כוחו אל הפועל, ובנו מקדש של אבנים להודיע כי ישב אלהים גם על הארץ.

'בת שבע' – מספר שבע כנגד 'שבע יפול צדיק וקם'

ונדייק נא בְּשִׁמָּא (ראה יומא פג:) שלא לחינם קראו ל'בת שבע' בשם זה הרומז על ז' ספירות השכינה, ורמז יש בה לתת ליעף כח, לבל יחשוב אדם שניסה פעמים הרבה להתקרב קדם מלכא, ולא עלה בידו, שהוא דחוי מעיקרא אצל השי"ת והראיה שאין עבודתו רצויה, רק ידע נאמנה שכך הוא סדרו של עולם ש'שבע יפול צדיק וקם' (משלי כד טז), ואדרבה ה'שבע יפול צדיק' הם בכוונה תחילה כדי שיתקיים 'וקם', שיזכה מתוך ירידתו לגלות עוד מסתורין ומטמוניות של השכינה שנפלו בצול דכיות ולהעלותם, וכלשון המגיד ממעזריטש ז"ע (אור תורה פרשת וארא): 'לפעמים יפול הצדיק ממדרגתו, אין זה נפילה, כדכתיב (משלי כד טז) 'שבע יפול צדיק וקם', שכל הנפילה שלו אינה רק בשביל הקימה שיקים עמו עוד ניצוצות'.

הביטה וראה מדוד המלך עצמו, שזכה להתעלות ולהיות בעלה ד'בת שבע' - שלימות הייחוד הגמור בשכינה, שהגיע להיכן שהגיע דווקא מתוך קושי וצער גדול, שבימי נעוריו דחוהו אביו ואמו אחיו ובני משפחתו שחשבו שהוא פסול מלבוא בקהל^ז, וגם אחר שנמשך להיות

אמ"ל: 'מצאתי בספר קדמון 'תורת המנחה' כתב יד שהביא מרבתינו ז"ל, דישי תבע לשפחתו וגילתה לאשתו ונשתנית [דמות אשתו לשל השפחה], וחשב שהיא השפחה ובא אליה ונתעברה מדוד. וידעו הבנים שהיה ישי פרוש מאשתו. ואמרו לו:

הוא נתגלגל אחר כך בנחמיה ההתרשאת, שהיה מזרע דוד והיה אדם גדול'.

זי. כמובא ב'יוסף תהילות' למרן החיד"א ז"ע על הפסוק (תהלים טט ט) 'מוזר הייתי לאחי ונכרי לבני

מלך על ישראל, היה נרדף משאול המלך, ולאורך כל ימיו זימן ה' לידו דברים הנראים כחטא כמו מעשה בת שבע ואביגיל ועוד, 'והיה במזל, שלא עלו לו מחשבותיו כהוגן' (לשון ה'תולדות' ב'צפנת פענח' פרשת תרומה פג: בשם ה'בעל שם טוב הקדוש' ז"ע ששמע מאחיה השילוני), ובכל זאת לא אמר נואש חלילה, ואדרבה כרע רבץ כארי, שכל ה'שבע יפול' הם כדי להגיע ל'וקם' - להיות בעלה ד'בת שבע', עד שזכה לכתרו של משיח שיבוא ויגלה במהרה את שם ה' המוסתר בארץ.

**'שיר השירים אשר לשלמה ישקני מנשיקות פיהו' -
מגלת שיר השירים ונישואי שלמה עם בת פרעה ביום
חנוכת הבית**

בזאת עולה יפה כמה מאמרי חז"ל על יום חינוך בית המקדש:

א. **דבריהם** ז"ל במסכת שבת (ל): 'אמר דוד לפני הקב"ה: רבנו של עולם, מחול לי על אותו עון [של בת שבע]. אמר לו: מחול לך. אמר לו: עשה עמי אות בחיי. אמר לו: בחיי איני מודיע, בחיי שלמה בנך אני מודיע. כשבנה שלמה את בית המקדש, ביקש להכניס ארון לבית קדשי הקדשים, דבקו שערים זה בזה. אמר שלמה עשרים וארבעה רננות ולא נענה, פתח ואמר שאו שערים ראשיכם וכו' כיון שאמר ה' אלהים אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך' (דברי הימים ב' ו' מב) - מיד נענה. באותה שעה נהפכו פני כל שונאי דוד כשולי קדירה, וידעו כל העם וכל ישראל שמחל לו הקב"ה על אותו עון'.

ראה, אמנו הרה לזנונים, ורצו להרגה לה ולעוברת. ואמר להם אביהם: הניחו לה שתלד, ולא תוציאו לעז עליכם, ויהיה הולד על אמנו שזינתה'.

ב. מדרש אגדה שם נאמר (במדב"ר י ד), ששלמה המלך נשא את בת פרעה ביום חנוכת הבית: 'באותו הלילה שהשלים שלמה מלאכת בית המקדש, נשא בתיה בת פרעה, והיה שם צהלת שמחת בית המקדש וצהלת בת פרעה, ועלתה צהלת שמחת בת פרעה יותר מצהלת בית המקדש וכו'. אלף מיני זמר הכניסה לו בת פרעה, והיה מצוה לזמר לפניו וכו'. מה עשתה בת פרעה, כמין פרס שטחה לו למעלה ממנו, וקבעה בו כל מיני אבנים טובות ומרגליות שהיו מבהיקות כעין כוכבים ומזלות, וכל זמן שהיה שלמה רוצה לעמוד, היה רואה אותן הכוכבים והמזלות והיה ישן לו עד ארבע שעות, אמר רבי לוי: אותו היום נתקרב תמיד בארבע שעות, ועל אותה שעה שנינו, מעשה היה ונתקרב תמיד של שחר בארבע שעות, והיו ישראל עצבים שהיה יום חנוכת בית המקדש ולא היו יכולין לעשות מפני שהיה ישן שלמה, והיו מתייראים להקיצו מפני אימת המלכות, הלכו והודיעו לבת שבע אמו, והלכה היא והקיצתו והוכיחתו'.

והוא פלאי כמובן לכל, כיצד מלאו לבו של שלמה המלך לעשות כדבר הרע הזה ולעבור על 'לא תחתן במ' (דברים יז ג), ועוד ביותר, שלא מצא יום אחר לעשות כן זולת אם ביום הגדול ביותר לבאי עולם. והאחרונות יכבידו, מהיכן אזר אחר אותו מעשה, לעמוד היישר ממיטת נישואיו עם אותו רשעה, ולהתחנן לפני ה' כ"ד רננות הנאמרים ביראה טהורה עד היום הזה, אתמהה.

זביראת כבוד נייתי לומר, כי יום חנוכת הבית היה 'יום שמחת לבו של הקב"ה' (תענית כו.), הזמן המקווה לעליונים ולתחתונים מאז בריאת העולם, שבו התקיים רצונו ית' שיהיה לו דירה בתחתונים (תנחומא פרשת נשא טז), והתגלה שאכן 'ישב אלהים על הארץ' (מלכים א' ח כז) - בכל פרט שיש בבריאה ושישראל הם עדים על זה, ונכנסו אז בברית חיתונים עם הקב"ה על זה, כחתן הכונס את כלתו לביתו.

כשראה שלמה המלך כיצד אור העולם מבהיק על עבר פניו באופן שלא היה דוגמתו, תיכף עלה בלבו שיסיר, והתחיל לשבח ב'שיר השירים אשר לשלמה וכו' הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך'

(שיר השירים א-א-ד) פ, ואז גמלה בלבו ההחלטה, שאין עוד זמן גרמא מובחר מאותו היום, מלשאת את בת פרעה מקור הטומאה והתאוה, ולהודיע כי גם שם נמצא השי"ת. ואשר על כן עשה משתה גדול שהיה שווה ממש לבנין הבית, כדי לפרסם בשער בת רבים, כי אין שום הפרש בין קדושת בית המקדש לקדושה הנמצאת בשורש בת פרעה, והכל עולה למקום אחד. והוא מאמרם ז"ל 'כל האומר שלמה חטא אינו אלא טועה' (שבת נז), לפי שמחשבתו ודעתו לא היו גשמיים ובהמיים חלילה, אלא אדרבה בבינה עילאה, כיצד לגרום השראת השכינה באופן נעלה אשר עין לא ראתה, ממקור הטומאה והשפלות עד בית קדשי הקדשים - לתקן עולם במלכות שד-י, אלא שנטרפה השעה ועדיין לא הגיע זמן התיקון השלם.

השתא קמה וגם ניצבה ביופי מה שאמרו ש'דבקו שערים זה בזה ולא יכלו להכניס את הארון למקומו, וכיון שאמר שלמה 'זכרה לחסדי דוד עבדך' נענה, ובאותה שעה נהפכו שונאי דוד כשולי קדרה וראו הכל שמחל לו ה' על אותו עוון של בת שבע'. דהנה נתבאר, שבאותו יום היה יום שמחת לבו של הקב"ה, שנתגלה כי השי"ת ממלא כל עלמין, והשכינה - בחינת 'בת שבע', נמצאת בכל מקום ומידה שיש בעולם הן בחסד והן בגבורה וכו', והשווה עליון לתחתון, ועדיין לא היה נודע ביהודה ובישראל מי הוא זה ואיזה הוא אשר המשיך את ה' לירד ולשכון כבוד בארץ, ומה עוד שראו הכל שלא עלה בידי שלמה המלך להעלות את בת פרעה ונחסר מעט מגילוי השכינה - 'בת שבע' בעולם. כיון שעמד שלמה ואמר 'זכרה לחסדי דוד עבדך', שיעלה זכותו של דוד המלך שהיה דבוק בכל ימיו בשכינה הקדושה באופן שאין למעלה הימנו,

ובתרגום: שירה זו התעורר שלמה המלך לאומרה, כאשר נבנה בית המקדש, והעולם כולו נשלם העליונים והתחתונים בשלימות אחת.

יה. וכלשון ה'זוהר הקדוש' (ח"ב קמג).
'שירתא דא אתער לה שלמה מלכא כד אתבני בי מקדשא, ועלמין כלהו אשתלימו עילא ותתא בשלמותא חדא.'

'מיד נענה'. ואז 'באותה שעה נהפכו פני כל שונאי דוד כשולי קדירה, וידעו כל העם וכל ישראל שמחל לו הקב"ה על אותו עון', שנישואי דוד עם בת שבע לא היו כלל לשם הנאה גשמית חלילה, אלא רק רמז לדביקותו בשכינה שקרויה כן, שזכה להיות עם השכינה ברזא דאחד כמשוש חתן על כלה.

מהמבואר 'ובן גם, מאי טעמא כשהיו צריכים לעורר את שלמה מִיָּנִי להקריב את התמיד שלחו את 'בת שבע' אמו שְׁתַּעֲוֶרְוּ לבוא אל בית ה', ולא הִקְצוּהוּ באופנים מקובלים. שלפי שיום נשגב זה סבב והלך אודות הדביקות ב'בת שבע' – הארת כבוד ה' בכל ז' מידותיו הקדושים, לא היה איש מישראל שיכל לגשת אל שלמה המלך ולהקיצו מעבודתו הרמה, עד שהגיעה בת שבע עצמה והקצתו, ואז נודע ששלמה המלך לא זכה לזה עדיין לשלימות דרגה זו, ורק דוד הוא אשר זכה להיות בזיווג עליון עם בת שבע - השכינה הקדושה בכל פרטיה ומקומותיה בעולם, ולגרום לארון להיכנס לבית קדשי הקדשים - 'למען דעת כל עמי הארץ, כי ה' הוא האלהים אין עוד' (מלכים א' ח - ט - תפלת שלמה).

עתה מאירים כשמש דברי הבעש"ט: 'ויכוון לחבר עמה ז' ספירות שלה שנקרא בת שבע, הרי 'זא"ת', היינו, שעל האדם לקחת את השכינה הקדושה שהשתלשלה ב'א"ת' – אותיות התורה בפרטי הבריאה, ולגלות באמצעותם את דבר ה' שמוצפן וגנוז בתוך ז' המיידות שיש בעולם: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות, כשיחד יהיו תמים להיות 'זא"ת', ז' המיידות עם א"ת אתון דאורייתא, ולהימשך אחר נקודת דוד מלך המשיח שזכה להיות בעלה דבת שבע, ויסוד אבן הפינה לכל המקדשות שנבראו מכוח: בית ראשון על ידי שלמה בנו. בית שני – על ידי נחמיה שהיה מזרעו. ובמהרה בעת ש'עבדי דוד מלך עליהם' (יחזקאל לו כד), בקיום הכתוב (שם כו-כז) 'ונתתי את מקדשי בתוכם לעולם, והיה משכני עליהם והייתי להם לאלהים והמה יהיו לי לעם'.

**'את קרבני לחמי לאשי' – עבודת העזר של הקרבנות,
להעלות את הגשמיזם לגבוה**

מבאן ואילך עלינו להוריד את הדברים לחיי היום יום שלנו, לאנשים פשוטים כערכנו, להאיר אור, מה תפקידנו וכיצד ביכולתנו להתקשר לדברים הגבוהים והרמים האמורים, כי כנאמר, עיקר כוחו של ה'בעל שם טוב הקדוש' היה במה שהפיץ והורה, שאין דברי תורה מתקיימים רק בסגולי אמוני ישראל, אלא יד הכל מבני אברהם יצחק וישראל אבותינו ממשמשים בה. ולא נמנע עצמנו מלהאריך מעט בענין אחר, כי משם בארה למצוא מסילות בלבבות.

מצוה ת"א במניין המצות, הוא הצינוי להקריב תמידין כסדרן – שני כבשים דבר יום ביומו, 'את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים' (במדבר כח ז). במדרשי רבותינו הפליגו רבות במעלתם של קרבנות אלו שהיו 'לחמי לאשי', כלחמו של הקב"ה ערב ובוקר, כמשל האדם הסועד את לבו אחד בשחר ובערב, עד שאמרו שמכח קרבנות אלו, זכו ישראל לשמירה עילאה ביום ובלילה, ש'מעולם לא לן אדם בירושלים ובידו עון, תמיד של שחר - מכפר על עבירות שבלילה, ושל בין הערבים - מכפר על עבירות שנעשו ביום' (במדב"ר כא כא).

ברם זאת נודע, כי גם בקרבן עולה שדינו להישרף כולו לגבוה, לא היה העזר המקיף את הבשר עולה על האישים כמו בשר הקודש, אלא היה מתחלק בין משמרות הכהונה שווה בשווה, וכמאמר הכתוב (ויקרא ז ח) 'והכהן המקריב את עולת איש, עור העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה' (וראה עוד זבחים קג). ומחמת שבירושלים היה צריך מיטות רבות עבור עולי הרגלים, היה הדרך לעשות מעורות אלו מיטות לשכיבה לרווחת הציבור.

כ. זה לשון רבנו אליקים (הו"ד בקובץ שיטות קמאי יומא יב). 'אין משכירין [מיטות] לעולי רגלים, אלא משאילין להם. ולפי שלא היו משכירין

יט. כתב הרמב"ן על אתר: 'הדין הזה נוהג בכל הקדשים, ואמר הכתוב 'עולה', והוא הדין לחטאת ואשם הנזכרים למעלה וכו'.

נמצא יוצא, שבקרבן עולה היו ב' חלקים: א. חלק בשר הקודש, שעלה בשלימות על מזבח ה', והביא תענוג לעילא, 'ריח ניחוחי' - נחת רוח שאמרתי ונעשה רצוני (ספרי פרשת פינחס פסקא קמג). ב. חלק העור שנשאר להנאת הכהנים, ונדחה מלעלות על גבי המזבח שעשו הימנו מיטות לשינה. ויש להתבונן בדבר זה, אחר שהקרבנות הם נדבת הלב לה' ועור הבהמה אף הוא בכלל דברי הנדבה של 'הרי זו עולה', מאי טעמא אין מקריבים אותו גם כן יחד עם הבשר על גבי המערכה, כדי שיעלו נחת רוח יחדיו, ולמה זה נשתנה לגריעותא, שהיו עושים מן העור מיטות למשכב.

ויתכן בביאורו, כי ענין העור רמז יש בה לעבודה הפחותה, שעל האדם לקחת גם את זמן שכבו על משכבו, וכל הסובב את ענין השינה והמיטה, ולידע לפני מי הוא שוכב, שה' נצב עליו גם בעומק הגשמיות וחפץ שיקדשו את שמו משם. ולכן בכונה תחילה לא הקריבו את העור יחד עם הבשר על מזבח ה', לפי שה'נחת רוח ונעשה רצוני' מן הקרבן היה עולה משני העבודות יחד: א. מהעבודה הרוחנית של לימוד תורה ותפלה בדחילו ורחימו שנרמז בבשר הקודש, שכן דיבור הפה שכולו רוחני הוא זה שהפך את הבהמה מחול לקדשי הקדשים. ב. עבודת העור, שרצה ה' שיקחו את העור הרומז לתפנוקי הגוף כשמן זה שסכים אותו על גבי העור, וכן לרדיפה אחר אהבת המיטות הגשמיים בכל פרטיה, וימצאו שם את אהבת ה' ושכינתו, ויהפכו את המיטות הללו להיות כמיטתו של שלמה 'בית אמי וחדר הורת' בדביקות וחיבור עם הקב"ה.

ונוסיף לומר, כי עיקר ה'קרבני לחמי לאשי' - הנחת רוח במרומים, היה דווקא מעליית העור ולא מחלק הבשר, כי אין חפץ לה' בעבודה רוחנית של אהבה ויראה ללא כל מפריע הרמוזה בחלק בשר הקודש, אלא דווקא מחלק העור, שהנשמה הקדושה מכוסה בתענוגי הגוף, והאדם

המיטות, היו בעלי אושפיזכן נוטלין לירושלים שהקריבו ושלמיהן בזרוע, עורות קדשים של אותן שעלו לפי שעושין מהן מיטות'.

הופך את 'כתנות עור' גופו, ל'כתנות אור', ומאיר גם ב'לחם אשר הוא אוכל' את מציאות ה'. ובכן יתבאר, שלכן גם מקום הנשיקה שהוא את לחיבור גדול – וכאמור, הוא דווקא במקום העור ולא במקום שהוא רק בשר כמו בעין וכיוצא בזה, לפי שכשאדם מוסר את עורו ורצונותיו עבור ה', אז דווקא בא ה' ומנשקו ומקרב את העור הגשמי הלזה לתוך פיו, והופך אותו ל'אור בשר'.

בטעם האמור, ניתן לשרש אחר סוד ההלכה למשה מסיני (שבת עט:) שאין כותבים ספרי תורה תפילין ומזוזות אלא על גבי עור בהמה, וכל ספר שאינו כתוב באופן זה אין עליו קדושת כתבי הקודש. כי ה'עור' רומז לדביקות קוב"ה אורייתא וישראל, שמתגלה דווקא מתוך מה שלוקחים את העור ומבטשים אותו והופכים אותו מעור בהמה גסה שיהיה קלף קדוש שכתובים בו את אותיות שמו ית', שזה תכלית כל בריאת העולמות, בשביל התורה וישראל (ויק"ר לו ד).

על כן לא נירא בהמיר ארץ, באמור היצר אלינו, העוד לנו חלק ונחלה בהר ה', כי על אף שאנו רחוקים כמטחווי קשת ממעלת אבותינו שהיו אחוזים בה' בקשר איתן, אבל דווקא משום כך עולה נחת רוח לה' באופן נעלה עד מאד, שהוא בוחן כליות ולב, כיצד למרות דור המבול וההפלגה השולטים בדורנו, ישנם אנשים אשר צועקים 'למה נגרע לבלתי הקריב קרבן ה' במועדו' ומגלים את אותיותיו הקדושות בערוות הארץ, וגם אחר ה'שבע יפול צדיק' בעבודתם, הם מתחזקים ויודעים שבכך מתקיים 'וקם' לאוקמי שכיתא מעפרא, שתהא מטרוניתא לאבינו אב הרחמן. ועבודה זו חביבה לפני ה' בצד מה, עוד יותר מעבודת הקדמונים שהעלו לה' זבחי רצון מתוך רוחב לב והשגות אלוקות, ולא מנפילות רבות וחסרונך^א.

מקום קדושה הוא למעלה, ואותיות הקדושים נקראים אבנים כדאיתא בספר 'צירה' (פ"ד מ"ב), ובעולמות עליונים שם האותיות גדולים, ולנו נתן

כא. ראה לדברי ה'נועם אלימלך' (פרשת ויצא) התואמים לדברים: **"והאבן הגדולה על פי הבאר"** (בראשית כט ב), רצה לומר, דהכתוב מפרש, **דשורש**

'לחבר מדרגה תחתונה שבמלכות הוא אות תי"ו עם ז' מדרגות שלה, אל אות אל"ף שהוא פלא'

ארי השתא, משנודע לנו שעיקר התענוג בחינת נשיקין' עולה דווקא מתוך המלחמות בהאי עלמא, מה נאים סוף דבריו של ה'בעל שם טוב הקדוש' ז"ע: 'גם יכוון 'לחבר מדרגה תחתונה שבמלכות הוא אות תי"ו עם ז' מדרגות שלה, אל אות אל"ף שהוא פלא', כי כשהאדם הולך נגד תאוותיו ורצונותיו הטבעיים ומקדש את ה'מדרגה תחתונה שבמלכות עם ז' מדרגות שלה', על ידי שמקרבה אל 'אות אל"ף' – לאלופו של עולם, הריהו 'עושה פלא' הן במובנו הגשמי במה שלוחם נגד יצרו, כמו שכתב ה'אבן עזרא' לפרש מקרא שכתוב בנזיר (במדבר ו ב) 'איש כי

ויחוד האתווין זעירין לאתווין רברבין העליונים ששם הוא עיקר מקומם. 'ויאמר להם יעקב אחי מאין', דהנה הצדיק רעיוניו סליקי עליו תמיד לחשוב תמיד יראת ה' ולדרוש ולחקור כל אופני יראת ה' ועבודתו יתברך ויתעלה כאלו מחשבותיו מדברים זה לזה, לומר לו איזה סיבה ופעולה היא לאדם שיתעורר לבו לעבודתו יתברך, וזהו 'ויאמר וכו' אחי מאין אתם', היינו מאיזה אופן וסיבה בא לכם התעוררות לעבודתו יתברך, 'ויאמרו מחרן אנחנו', דהיינו, סעיפיו ומחשבותיו ישיבהו, שבא להם עיקר התחלת התעוררות יראה מחמת שהזכרנו החרון שהכעסנו שמו הגדול יתברך ויתעלה'. שהנחת רוח הגדולה ביותר לחבר את האותיות לשורשם, באה 'מחרון אנחנו' - 'שהזכרנו החרון שהכעסנו שמו הגדול'.

השי"ת אותיות זעירין כדאיתא ב'זוהר הקדוש' (ח"א ג.) אית אתווין רברבין ואתווין זעירין, ואנו מחויבין לקדש ולטהר עצמינו ולקשר אותיות זעירין באתווין רברבין העליונים, והוא על ידי נפש רוח נשמה שיזכה האדם. וזהו ה'אבן גדולה', רצה לומר האותיות גדולים הוא 'על פי הבאר', רצה לומר בעולם העליון הנקרא 'פי הבאר', שם הוא שורש הקדושה. 'ונאספו שמה כל העדרים', רצה לומר אחר אשר יאסוף יחד כל הג' בחינות נפש רוח נשמה הנ"ל, אז 'וגללו את האבן', רצה לומר גלילה והפיכה, דהיינו שעם הקדוש הזאת, הם מהפכים מדת הדין למדת הרחמים וממתיקים הדינים בשורשם. 'והשקו את הצאן', פירוש, אזי הם גורמים השפעות לישראל צאן קדשים. 'והשיבו את האבן למקומה', רצה לומר שגם הם גורמים קישור

קהל חסידי קאסוב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

צהלו ורוני יושבת ציון כי גדול בקרבך

מתוך רגשי שמחה עצומה והתרגשות הלב

מקדימים אנו בזה את מורה דרכינו ומאיר נתיבתינו

ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
אשר בא לשבות בתוכינו למשך
שישה שבועות הבעל"ט בעז"ה

ונזכה לחמם לאורו הגדול והבהיר

ולשאוב מבארו – באר מים חיים – מלא חפניים של הדרכה חיזוק
והתעוררות להדרכינו את הדרך נלך בה ואת המעשה אשר יעשון

יהא בואו לברכה ולהרמת

קרן התורה והחסידות

קהל חסידי קאסוב

עיה"ק ירושלים תובב"א

בס"ד

הננו בזה להודיע לכל הקהל הקודש
שעריכת שלחן הטהור וסעודה שלישית
בצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
שבת פר' בלק
יתקיימו בביהמ"ד וויזניץ
ברחוב אדוניה הכהן

שלחן הטהור ליל שבת: בשעה 11:30
מנחה ושל"ס: בזמן הדלה"ג

ניתן לשמוע מודעות אודות השלוח"ט
שיעורים, דרשות, ומאורעות שונות
בעת שהותו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בארה"ק

בקו "קול קאסוב"

במס' 072-370-1810

לשמוע עדכנות

אודות השיעורים יש להקיש 1 - 2

ולשאר מודעות יש להקיש 2 - 2